

Пономаренко Н.Г.
старший викладач,
Миколаївський національний аграрний університет

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ЕКСПЕРТІВ З ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Сучасна ситуація в Україні характеризується стрімкими змінами політичної, економічної, соціальної та культурної сфер людської діяльності. Зрозуміло, що в таких умовах освіта зазнає значних змін [1, с. 78]: по-перше, освіта передусім покликана усвідомити нове соціальне замовлення, яке вимагає перенесення акценту з надання учням певного обсягу знань, умінь, навичок, на формування творчої особистості, яка бачить свою життєву перспективу, відповідально ставиться до прийнятих рішень, здатна виробити свою позицію в житті, свій світогляд та відстоювати обрані нею цінності. Отже, таке соціальне замовлення вимагає глибинних змін у всій системі освіти і виховання; по-друге, освіта має змінити свій статус, перестати бути частиною державної структури і стати системою громадсько-державною, переорієнтуватися на вирішення завдання і держави (формувати громадянина), і суспільства – зробити людину спроможною забезпечувати особисте самодостатнє життя. Водночас за свою діяльність система освіти повинна відповідати і перед громадськістю, і перед державою; по-третє, сучасна система освіти покликана стати відкритою та піддати себе певному нагляду й опіці з боку широкої, незалежної від школи, громадськості. На необхідності участі громадськості в управлінні освітою однозначно наголошується в Національній доктрині розвитку освіти.

За таких умов постає потреба у фахівцях, або експертах, які здатні здійснювати експертизу в галузі освіти, тобто здатні досліджувати педагогічні явища, об'єкти, процеси, результати діяльності та узгоджувати пріоритети діяльності навчальних закладів, і на цій основі прогнозувати розвиток систем освіти, оцінювати альтернативні рішення, визначати найкращі варіанти організації освітнього простору фахівцями з метою поліпшення його якості та відновлення змісту освіти, надавати консультативну допомогу авторам та колективам освітніх закладів.

З метою підготовки експертів в галузі освіти в Київському університеті ім. Б. Грінченка з 2015 року в рамках підготовки магістрів зі спеціальності «Управління навчальним закладом» запроваджена додаткова спеціалізація «Експертиза в галузі освіти», яка передбачає заочну форму навчання.

При отриманні додаткової спеціалізації «Експертиза в галузі освіти» в Київському університеті ім. Б. Грінченка навчання передбачає

засвоєння 5 модулів (або навчальних дисциплін), зокрема «Сутність та зміст експертної діяльності у галузі освіти», «Нормативно-правові засади експертної діяльності у галузі освіти», «Якість освіти та експертний супровід її забезпечення. Освітні інновації», «Освітометрія», а також «Компаративістика: проблеми якості функціонування освітніх систем різних країн». Навчання здійснюється протягом двох семестрів та розраховане на 690 годин (23 кредита), з яких 492 години відводиться на самостійну роботу [2, с. 12].

Основними формами підготовки експертів є лекції, семінарські або практичні заняття. Робочими навчальними програмами передбачено також виконання індивідуального навчально-дослідницького завдання. По завершенню кожного змістовного модуля студенти виконують модульну контрольну роботу, складають іспит або залік.

Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова пропонує освітню програму підготовки магістрів за спеціальністю «Освітні вимірювання», яка передбачає денну форму навчання. Навчання за зазначеною програмою триває два семестри та розраховане на 2160 годин (60 кредитів) та передбачає засвоєння таких навчальних дисциплін: «Філософія освіти», «Сучасні інформаційні технології в освіті», «Принципи тестування», «Класичні тестові моделі та їх застосування», «Основи конструювання тестів», «Організація дистанційної освіти в навчальному закладі», «Методологія та методи досліджень в освіті», «Організація управління навчальним процесом у ВНЗ» [3, с. 22-23].

Основними формами підготовки експертів є лекції, семінарські або практичні заняття, виконання індивідуального завдання. Навчання передбачає також виробничу управлінську практику протягом 6 тижнів (324 години). По завершенню кожного змістовного модуля студенти виконують модульну контрольну роботу, складають іспит або залік. Наприкінці навчання студенти захищають магістерську роботу.

Розроблена також Програма підготовки (підвищення кваліфікації) експертів з оцінювання діяльності районних (міських) методичних кабінетів (центрів) і загальноосвітніх навчальних закладів (далі Програма) на основі Професійної програми підвищення кваліфікації працівників методичних служб напряму підготовки «Працівники методичних служб», згідно з вимогами професійно-кваліфікаційної характеристики до посади «професіонал в галузі методів навчання».

Програма передбачає теоретичну підготовку та формування практичних навичок і вмінь щодо оцінювальної компетентності у слухачів курсів підвищення кваліфікації у системі післядипломної педагогічної освіти, що має сприяти підвищенню якості аналітичних документів, які вони готують у процесі експертно-аналітичної та контрольної-оцінювальної діяльності, розвиток базових, професійних та

посадово-функціональних компетентностей. Під час підвищення кваліфікації слухачі мають ознайомитися з вітчизняним та зарубіжним досвідом оцінювання педагогічних явищ і процесів; оволодіти сучасними технологіями оцінювання: аналітикою, експертизою, діагностикою, моніторингом, навчитися застосовувати шкали для встановлення кількісних оцінок, розвинути і вдосконалити практичні навички і вміння аналітико-експертної діяльності [4, с. 16-17].

Діяльність з організації, контролю та атестації включає перелік заходів інструктивно-методичного характеру, вхідного та вихідного контролю, поточного контролю, консультування, заліку та захисту випускних робіт.

Бюджет навчального часу на опанування програми встановлюється відповідно до форми, можливостей і протреб навчання фахівця і становить від 72 до 216 навчальних годин.

Список використаних джерел:

1. Касьянова О. М. Експерт в освіті: основні характеристики, методи відбору та оцінювання / О. М. Касьянова // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі: зб.наук. пр. / [редкол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. – Запоріжжя, 2011. – Вип. 21(74). – 504 с. – С. 78-86.

2. Освітологія: підготовка експертів у галузі освіти: навчально-методичний посібник / За ред. В. О. Огнев'юка. – К.: ТОВ «Едельвейс», 2015. – 513 с.

3. Навчально-методичний комплекс програм та документів щодо підготовки магістрів зі спеціальності 8.18010022 «Освітні вимірювання» / За ред. В. П. Сергієнка. – К.: Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. – 164 с.

4. Боднар О. С. Підготовка експертів з оцінювання діяльності науково-методичних установ і загальноосвітніх навчальних закладів у сфері методичного менеджменту / О. С. Боднар // Науково-методичне і кадрове забезпечення експертного оцінювання діяльності науково-методичних установ і навчальних закладів : тематичний збірник праць / упоряд. А. А. Волосюк за заг. редакцією Н. А. Мельник. – Рівне : РОІППО, 2014. – 118 с.